

SINIF BİLİNCİ NASIL GELİŞİR?

Aydınlık Gazetesi, 3 Mart 2015

Yıldırım Koç

Türkiye’de resmi kayıtlara göre 17 milyonu aşkın ücretli var. İşçi, memur, sözleşmeli personel veya geçici personel statülerinde istihdam edilen bu 17 milyon kişinin dışında, resmi kayıtlarda gözükmeyen işçiler de var. Türkiye’de nüfusumuzun yüzde 70’inin hayatlarını işgücü satışıyla kazandığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Peki, bu ücretliler sınıf bilincine sahip mi? Kendilerini işçi sınıfının parçası olarak kabul ediyorlar mı? Yaşamlarına sınıf bilinci mi damgasını vuruyor?

Büyük çoğunluğu hayır.

İŞÇİLİĞİNİ KABUL ETMEYEN İŞÇİLER

Hava-İş Sendikası’nın THY işyerlerinde uyguladığı direniş ve grev sürecinde hep dik durmuş, işten atılmış, mücadeleciler bir kabin amiriyle geçenlerde sohbet ediyorduk. THY’deki kabin görevlilerinin ücretleri genel ücret düzeyinin üstündeymiş. Direniş ve grev sırasında destek vermek amacıyla gelenlerin attıkları sloganlarda “işçi” sözcüğü geçtiğinde çok şaşırıldıklarını, “işçi” ile kimi kastettiklerini soranların bile olduğunu anlattı. Güldük; ama bir taraftan da üzüldük. Ayrıca THY grevi sırasında greve katılmayıp 2013 yılındaki Haziran ayaklanması sırasında her akşam eyleme katılan kabin görevlilerinden de söz edildi. THY işçileri arasında sınıf bilincinin yeterince gelişmediği açıktı.

Sınıf bilinci ne zaman geliyor?

Sınıf bilinci ancak sınıfınıza ihtiyaç duyduğunuz zaman geliyor.

Her insanın çeşitli özellikleri var.

Belirli bir etnik kimliğe doğuyorsunuz. Kendinizi bilmeye başladığınız andan itibaren bu kimlik işleniyor.

Belirli bir inanç sistemine doğuyorsunuz.

Ailenizin belirli bir siyasi görüşü oluyor.

Evinizin geçimini sağlayan kişinin ait olduğu sınıfı kavramanız küçükken kolay olmuyor.

Diğer bir deyişle, sınıf kimliği ve bilinci, en geç ve en zor kazanılan aidiyet veya kimliktir.

Geçiminizi kolayca sağlayabiliyorsanız, sınıf kimliğiniz geri plana itiliyor. Siyasi görüş farklılıkları nedeniyle kavga edebiliyorsunuz. Etnik kimliğiniz ağır basabiliyor.

Ancak geçiminizi sağlamakta, hayatınızı kazanmakta zorlukla karşılaştığınızda, etnik kimlik, inanç kimliği, siyasi görüş kimliği pek işe yaramıyor. Sınıfınızı öğreniyorsunuz.

Tekel işçilerinin direnişini hatırlayın.

SINIFA İHTİYAÇ DUYULUNCA SINIF BİLİNCİ GELİŞİR

Tekel işçileri özelleştirme sonrasında geçici personel (4/C) statüsüne geçirildiklerinde ücretlerinin üçte ikisini ve iş güvencelerini kaybedeceklerdi. Geçimleri tehlikedeydi.

O koşullarda sınıf kimlikleri öne çıktı.

Etnik kökenleri sorunu çözmede işe yaramadı. Aynı etnik grup içinde zenginler de vardı, yoksullar da.

İnanç kimliği sorunu çözemedi. Aynı inancı paylaşanlar arasında zenginler de, yoksullar da vardı.

Siyasi görüş kimliği sorunu çözemedi.

Hayat, sınıf kimliğini ve bilincini öne çıkardı. Bu nedenle, çok farklı etnik köken, inanç, siyasi görüş ve bölgelerden insanlar, “işçi” kimliğiyle 78 gün birlikte eylem yaptılar.

Sınıf bilinci işçi sınıfına dışarıdan götürülmez; anti-kapitalist bilinç dışarıdan götürülür.

Sınıf bilinci kitap okutarak veya eğitim yaparak da kazandırılmaz.

Sınıf bilinci hayatın içinde, insanların geçimlerini sağlayabilmek için kendisi gibi olan insanlara başvurmadan başka çarelerinin kalmadığı koşullarda, kendiliğinden oluşur. Eğitim bunu pekiştirir.

Kapitalizm, yol açtığı krizler ve savaşlarla, işçi sınıfını ayakta kalabilmek, yaşayabilmek, geçim sağlayabilmek için birbirine muhtaç eder; sınıfa duyulan ihtiyaç arttıkça da sınıf bilinci gelişir.

Önümüzdeki aylarda ve yıllarda Türkiye’de sınıf bilincinin nasıl geliştiğine hep birlikte tanık olacağız.